

ΜΕΛΑΝΙΠΠΟΣ ΚΑΙ ΚΟΜΑΙΘΩ

(μιά ιστορία από την αρχαία Πάτρα)

Λέγουσιν οὖν συμβῆναι ποτε ὡς ἱερᾶσθαι μὲν τῆς θεοῦ Κομαιθῶ τὸ εἶδος καλλίστην παρθένον, τυγχάνειν δὲ αὐτῆς ἔρῳντα Μελάνιππον, τὰ τε ἄλλα τοὺς ἡλικιώτας καὶ ὄψεως εὐπρεπεῖα μάλιστα ὑπερηρκότα. Ὡς δὲ Μελάνιππος ἐς τὸ ἴσον τοῦ ἔρωτος ὑπηγάγετο τὴν παρθένον, ἐμνᾶτο αὐτὴν παρὰ τοῦ πατρὸς, ἔπειτα δὲ πῶς τῷ γήρα τὰ τε ἄλλα ὡς τὸ πολὺ ἐναντιοῦσθαι νέοις, καὶ οὐχὶ ἥκιστα ἐς τοὺς ἔρῳντας τὸ ἀνάληγον, οἴου καὶ Μελάνιππῳ τότε ἐθέλοντι ἐθέλουσαν ἀγεσθαι Κομαιθῶ οὔτε παρὰ τῶν ἑαυτοῦ γονέων οὔτε παρὰ τῶν Κομαιθοῦς ἡμερον ἀπήνητησεν οὐδέν. Ἐπέδειξε δὲ ἐπὶ πολλῶν τε δὴ ἄλλων καὶ ἐν τοῖς Μελάνιππου παθήμασιν ὡς μέτεστιν ἔρωτι καὶ ἀνθρώπων συγγαίᾳ νόμιμα καὶ ἀνατρέψαι θεῶν τιμᾶς, οἴου καὶ τότε ἐν τῷ τῆς Ἀρτέμιδος ἱερῷ Κομαιθῶ καὶ Μελάνιππος ἐξέπλησαν τοῦ ἔρωτος τὴν ὄρμη. καὶ οἱ μὲν ἐμελλον τῷ ἱερῷ καὶ ἐς τὸ ἔπειτα Ἰσα καὶ θαλάμῳ χρήσεσθαι· τοὺς δὲ ἀνθρώπους αὐτίκα ἐξ Ἀρτέμιδος μήνημα ἐφθεῖρε, τῆς τε γῆς καρπὸν οὐδένα ἀποδιδούσης, καὶ νόσοι σφίσι οὐ κατὰ τὰ εἰωθότα καὶ ἀπ' αὐτῶν θάνατοι πλείονες ἢ τὰ πρότερα ἐγίνοντο. Καταφυγόντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ χρηστήριον τὸ ἐν Δελφοῖς, ἤλεγχεν ἡ Πυθία Μελάνιππον καὶ Κομαιθῶ· καὶ ἐκείνους τε αὐτοὺς μάντευμα ἀφίκετο θῆσαι τῇ Ἀρτέμιδι, καὶ ἀνὰ πᾶν ἔτος παρθένον καὶ παιδία, οἱ τὸ εἶδος εἶεν κάλλιστοι τῇ θεῷ θύειν. ταύτης μὲν δὴ τῆς θυσίας ἕνεκα ὁ ποταμὸς ὁ πρὸς τῷ ἱερῷ τῆς Τρικλαρίας Ἀμειλίχως ἐκλήθη· τῶς δὲ ὄνομα εἶχεν οὐδέν. Παῖδων δὲ καὶ παρθένων ὁπόσοι μὲν ἐς τὴν θεὸν οὐδὲν εἰργασμένοι Μελάνιππου καὶ Κομαιθοῦς ἕνεκα ἀπώλλυντο, αὐτοὶ τε οἰκτρότατα καὶ οἱ προσήκοντες σφίσι ἐπασχον, Μελάνιππον δὲ καὶ Κομαιθῶ συμφορᾶς ἐκτός γενέσθαι τίθεμαι· μόνῳ γάρ δὴ ἀνθρώπῳ ψυχῆς ἐστὶν ἀντάξιον κατορθῶσαι τίνα ἐρασηντά.

(Παυσανίου: Ἑλλάδος Περιήγησις, Ἀρχαϊκὰ, ΧΙΧ,2)

ΑΠ' ΤΗΝ ΠΑΤΡΑ

Π ε ζ α

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΣ

α' ΧΡΩΜΑΤΑ

Τὰ πιὸ μικρὰ τραγούδια μας ταξίδευαν μαζί με τὰ νερά τοῦ Αἰγαίου. Ὁ πιὸ λευκὸς ἥλιος ζοῦσε ἐδῶ, κάτω ἀπὸ τὸν γαλάζιο οὐρανὸ μας. Οἱ σκιὲς ἄμορφες καὶ ἡ λευκὴ ἄμμουδιὰ μᾶς φώναζε κρυμμένη πίσω ἀπὸ τὰ κίτρινα χορτάρια ἐπὶ.

—Τίποτα δὲν εἶναι πιὸ ὁμορφο ἀπὸ τοῦτο τὸ μεσημέρι. Ἐσὺ, τὸ ἡλιοκαμένο κορμὶ σου, τὰ μαῦρα μαλλιά. Ἡ θάλασσα εἶναι τὸ γαλάζιο ἐπίπεδο, τὸ κύμα εἶναι ὁ συμβολισμὸς σου. Ὁ γλάρος, ὁ καθρέφτης τοῦ ἀπειροῦ, τὸ τελευταῖο νοητὸ σημάδι ἀνάμεσα σὲ μᾶς καὶ τὴν εὐθεία.

—Φέτος θὰ ἔχουμε καλὴ σοδειά. Ἡ γῆ ἔχει εὐθύνη, ὅλοι ἔχουμε εὐθύνη ἀπέναντι στὴ γῆ καὶ στὴ μητρότητα.

β' ΘΕΡΜΟΤΗΤΑ

Ὁ οὐρανὸς γραμμένος ἀπὸ χέρι μικροῦ παιδιοῦ κυμάτιζε πάνου ἀπὸ τὴ πολιτεία. Τὸ τσιμέντο πατοῦσε στὸ χῶμα. Τὰ δάκρυα καὶ τὰ φιλιὰ κρύωναν κάτω ἀπὸ τὸ κοκκινάδι. Τὰ δέντρα στὴν ἐξοχὴ ἔτριζαν ὅλη νύχτα καὶ τὸ χορτάρια ἦταν ἄροτο. Τὰ σανίδια μαύρισαν καὶ οἱ γραμμές χῶρισαν σ' ἀρσενικὲς καὶ θηλυκὲς.

Ἀπόψε ὁ ἄνεμος θὰ γίνεῖ ταχυδρόμος, ἀπόψε τὸ τραγούδι σου θὰ ζεσταθεῖ κάτω ἀπὸ τὶς θαλασσινὲς πέτρες, ἀπόψε θὰ γίνεῖ ἡ γιορτὴ. Κανεὶς δὲν κλαδεύει τὰ δέντρα καὶ ὁ κισσὸς ἐρωτευμένος καρφώνει τὰ νυχάκια τοῦ πάνου στὸ κορμὶ τῆς πλῆθας.

Δὲν μὲ περιμένεις πιά, ὁ ἥλιος ἀγάπησε τὸ κορμὶ σου, τὸ φῶς σ' ἔκανε ἀθάνατη δίχως δῆματα καὶ δάφνες. Τὰ σῦρματα τευτώνουν, τὰ μαλλιά ἀνεμίζουν, ὁ κλειστός τοίχος γίνεταί παράθυρο καὶ οὐ στὸ δάθος περπατᾶς μὲ τὸ κορμὶ τὸ γαλανὸ καὶ τὸ κόκκινο ἀστέρι καρφωμένο στὸ στήθος.

Ἡ ζωὴ εἶναι ἐκεῖ μακριὰ στὸν ὀρίζοντα· τίποτα δὲν εἶναι ὄνειρο, ὁ πιὸ χαρμόσυτος ἤχος ἀκουμπᾶει στὸ κρανίον σου καὶ μὲ καλεῖς, καὶ μὲ δείχνεις καὶ λὲς δίχως κλάματα.

—ΝΑ Ο ΕΡΑΣΤΗΣ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ—

Αὐτὸ εἶναι μιά πραγματικότητα, ὅλα τ' ἄλλα εἶναι φέμα, εἶναι ἐκεῖνο ποῦ γυρεύουμε, τὸ φῶς. Ὅλα τὰ βιβλία ἀνοίγουν τὴν ἀπέραντη κίτρινη ἔρημο. Ἐκεῖ εἶμαι γυμνὸς ὅπως τὸ χῶμα, ὅπως ἡ ὄχιά. Τὸ σπαθὶ μου εἶναι ἀπὸ χρυσοῦ, ἡ θάλασσα εἶναι τὸ μεγάλο νεκροταφεῖο. Ἐκεῖ χτυπιέται ἡ χουρμαδιὰ κι ὁ ἄνεμος ἐνῶ τὸ ἡμερολόγιο γυρίζει δίχως ντροπὴ ἀπὸ αἶμα.

—ΝΑ Ο ΕΡΑΣΤΗΣ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ—

Ἡ φωνήσου μὲ φτάνει καὶ τὴ δέχομαι σὰ μητέρα, εἶσαι τὸ τόξο ποῦ μὲ σημαδεύει, εἶσαι τὸ ὠραῖο ποῦ μπορεῖ νὰ σκαλίσει τὸ μυαλό μου.

Ὁ περιεργὸς περσοτικός μὲ κοιτάζει καὶ κάνει σχόλια καθὼς προσπαθῶ νὰ βρῶ τὸ ἀνοιγμα τοῦ δρόμου. Ἐδῶ τὰ κλαδιά εἶναι λίγα, ἐδῶ ζοῦμε ὅπως ἔχτες καὶ δταν ὀλέπεις τὴν ἀκαταστασία ριγμένη στὸ πάτωμα, μὲ φωνάζεις.

Καταδικάζουμε ὅ,τι μᾶς κάνει νὰ κλαίμε. Τὸ βράδυ τὰ λεωφορεῖα καὶ τὰ σύννεφα τρέχουν. Ὁ ἔρωτας κοιμάται πίσω ἀπὸ κλειδωμένες πόρτες. Κάτου ἀπὸ τὰ πράσινα φύλλα οἱ σταγόνες ἀναπαύονται κι ὁ κόσμος δέχεται ἀνώδυνα τὴ διάθλαση τοῦ νεροῦ.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΤΣΟΝΑΚΑΣ

Η ΑΡΑΧΝΗ

Μὲ προσεχτικὲς κινήσεις ὁ Γ. τὺλιξε τὴ χρυσόμυγα στὸ δίχτυ τῆς ἀράχνης. Μετὰ κάθησε ἀναπαυτικὰ στὸ χαμηλὸ σκαμνὶ καὶ τὴν παρατηροῦσε ἀπὸ κοντὰ μὲ τὸν φακὸ τῶν γραμματοσήμων του καθὼς ἐκείνη προσπαθοῦσε μάταια νὰ ξεφύγει. Ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ, δταν αὐτὴ κουραζότανε νὰ φτεροκοπᾶ, τὴν προκαλοῦσε γιὰ νὰ θυμίσει στὸν κυνηγὸ πῶς ὑπάρχει θῆραμα, ποῦ περιμένει.

Κάποτε φάνηκε ἡ ἀράχνη στὴν ἄκρη τῆς σκοτεινῆς τρύπας, δισταχτικῆ. Προχώρησε μερικὰ δῆματα ἀργά, ὕστερα τρέχοντας καὶ ἔαφνικὰ σταμάτησε ἀπότομα. Ἡ μύγα οὐρλιαζε, ὁ Γ. παρατηροῦσε προσεχτικὰ τὶς λεπτομέρειες. Ἡ ἀράχνη ἀγγίσαι ἀπαλά, τρυφερὰ θὰ ἔλεγε κανεὶς, τὴ ζωντανὴ τροφὴ τῆς. Κάτι θὰ πρέπει νὰ τῆς ψιθύρισε, γιὰτὶ ἀμέσως ἔπαψε νὰ χτυπιέται ἀπελπισμένα. Ἐπειτα τὴν ἀγκάλιασε μὲ τὰ χνουδάτα χέρια τῆς κι ἀρχισε νὰ τῆς χαϊδεύει τὸ λαιμὸ ὅλο καὶ πιὸ σφιχτά. Ἡ μύγα στεκόταν ἀκίνητη, παγωμένη θαρρεῖς, μὰ ζωντανὴ ἄκομα.

Ὁ Γ. ἦταν ἀπορροφημένος ἀπὸ τὸ θέαμα. Πῆρε βαθειὰν ἀνάσα, ἀλλὰ πρόσεξε νὰ μὴν ἐκπνεύσει δυνατὰ καὶ ἀναθάλει τὴν παράσταση τῆς ἐκτελέσεως.

Εἶδε τὴν μύγα νὰ σπαρταρᾶ στοὺς τελευταίους σπασμούς τῆς ἀκέφαλη.

«Τὶ περιεργό, σκέφτηκε, ἐξακολουθεῖ νὰ ζῆ τὸ σῶμα τῆς». Στὸ μέτωπό του χοντρές, κρῦες σταγόνες φάνηκαν ἰδρώτα. Ἡ ἀράχνη ὄρεσε κυκλικὰ γύρω ἀπὸ τὸ πῶμα καὶ πότε - πότε λικνίζονταν στὰ λεπτὰ ποδαράκια τῆς. Τὴν λυπόταν τὴν ἀράχνη. Ἀλήθεια, μόνον ἀπὸ μύγες ζοῦσε, πῶς δὲν εἶχε θαρηθῆ τὸ ἴδιο φαγητὸ τόσες φορὲς τώρα.

Καὶ τότε κατάλαβε τὸ νόημα τῆς ἀλήθειας. Μέσα στὸ δωμάτιο, στοὺς τοίχους, στὸ ταβάνι, παντοῦ χιλιάδες ἐκατομμύρια μαῦρες ἀράχνες ζύγιζαν τὸν ἑαυτὸ τους ἐκὰ πόδια τους καὶ τὸν κοίταζαν μὲ κακία.

Τὰ ὑπόλοιπα ἦταν ὑπόθεση λίγης ὥρας.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΡΑΧΑΛΙΟΣ